ᲛᲨᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲐᲠᲔᲗᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡ, ᲨᲔᲣᲠᲗᲔᲗ!

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ Კ. Ა. (Ბ) ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ, ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲬᲠᲐᲛᲝᲚᲗᲐ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲗᲐ ᲡᲐᲮᲚᲗᲐ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

КОМУНИСТИ ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО и ТБИЛИССКОГО КОМИТЕТОВ КП (б) ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ᲙᲕᲘᲠᲐ, 23 ᲛᲐᲠᲢᲘ, 1947 Წ. № 61 (7845). ᲤᲐᲡᲘ 20 ᲙᲐᲞ.

ᲓᲦᲔᲡ ᲒᲐᲖᲔᲗᲨᲘᲐ:

ᲑᲠᲫᲝᲚᲐ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡ ᲛᲔᲣᲠᲜᲝᲠᲗᲐ ᲐᲛᲐᲦᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲐᲛᲝᲪᲐᲜᲔᲑᲘ—„ᲞᲠᲐᲕᲓᲐᲡ“ 22/III ᲛᲝᲬᲘᲜᲐᲕᲔ (1-ᲚᲔ ᲒᲕᲠᲓᲘ).
ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡ ᲛᲔᲣᲠᲜᲝᲠᲗᲐ ᲛᲝᲬᲘᲜᲐᲕᲔ ᲛᲣᲨᲐᲙᲗᲐ ᲓᲐᲯᲘᲚᲓᲘᲚᲝᲒᲔᲑᲐ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲗ (1-ᲚᲔ ᲒᲕᲠᲓᲘ).
ᲡᲬᲠᲐᲤᲐᲓ ᲗᲐᲕᲨᲔᲜᲝᲗ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲨᲐᲮᲢᲔᲑᲘ! (1-ᲚᲔ ᲒᲕᲠᲓᲘ).
ᲤᲐᲨᲘᲡᲢᲣᲚ ᲗᲐᲕᲓᲐᲯᲐᲓᲝᲗ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲖᲛᲘᲡ ᲨᲔᲣᲯᲘᲜᲘᲡᲮᲚᲔᲑᲐ ᲙᲐᲛᲔᲠᲘᲡ ᲛᲔᲗᲠᲔᲣᲚᲘ ᲙᲝᲚᲔᲥᲢᲘᲕᲘᲡ ᲛᲔᲗᲠᲔᲣᲚᲘ ᲓᲘᲓᲘ ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲠᲘᲡ XXX ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲘᲡ (1-ᲚᲔ ᲒᲕᲠᲓᲘ).

3. ᲛᲐᲚᲘᲜᲝᲕᲡᲙᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲐᲢᲘ (3-Ე ᲒᲕᲠᲓᲘ).
Ბ. ᲑᲐᲠᲘᲫᲔ — ᲑᲝᲚᲨᲔᲕᲘᲙᲣᲠᲘ ᲒᲐᲖᲗᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲨᲐᲣᲚᲘ (3-Ე ᲒᲕᲠᲓᲘ).
Ე. ᲧᲣᲗᲣᲛᲫᲔ — ᲙᲘᲗᲮᲘ ᲑᲠᲘᲜᲯᲝᲚᲘᲡ-ᲫᲔ ᲛᲔᲚᲘᲥᲘᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ (3-Ე ᲒᲕᲠᲓᲘ).
ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲐᲡᲐᲛᲗᲝ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ (3-Ე ᲒᲕᲠᲓᲘ).
ᲣᲪᲮᲝᲔᲗᲘᲡ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ—ᲓᲔᲞᲔᲨᲔᲑᲘ (3-Ე ᲒᲕᲠᲓᲘ).

ᲑᲠᲫᲝᲚᲐ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡ ᲛᲔᲣᲠᲜᲝᲠᲗᲐ ᲐᲛᲐᲦᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲐᲛᲝᲪᲐᲜᲔᲑᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲞ (ᲑᲚᲨᲕᲘᲙᲗᲐ) ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ თᲔᲛᲑᲠᲗᲐᲚᲘ ᲡᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲦᲝᲛᲐᲠᲔ ᲞᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚ ᲛᲔᲣᲠᲜᲝᲠᲗᲐ ᲐᲛᲐᲦᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ.

ᲐᲛᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲗᲔᲗᲠᲒᲠᲔᲚᲘ ᲞᲚᲔᲜᲣᲛᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲝᲛᲘᲡᲬᲘᲜᲔᲑᲘᲗ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚ ᲛᲔᲣᲠᲜᲝᲠᲗᲐ ᲐᲛᲐᲦᲚᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ.

ᲐᲛᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲗᲔᲗᲠᲒᲠᲔᲚᲘ ᲞᲚᲔᲜᲣᲛᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲓᲐ ᲡᲐᲠᲐᲥᲢᲝᲠᲘ ᲛᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚ ᲛᲔᲣᲠᲜᲝᲠᲗᲐ ᲐᲛᲐᲦᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲠᲘᲜᲪᲘᲞᲘᲗ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲦᲝᲛᲐᲠᲔ ᲞᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚ ᲛᲔᲣᲠᲜᲝᲠᲗᲐ ᲐᲛᲐᲦᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲓᲐ ᲡᲐᲠᲐᲥᲢᲝᲠᲘ Მ

ი. ბ. სტალინის თხზულებათა მეოთხე ტომი

ი. ბ. სტალინის თხზულებათა მეოთხე ტომი შეიცავს იმ ნაწარმოებებს, რომლებიც დაწერილია 1917 წლის ნოემბრიდან 1920 წლის დეკემბრამდე. ამ ლირსსაზოგარ წლებში საბჭოთა ხელისუფლებამ, რომელმაც ოქტომბერში მიიპყრო ყურადღება, დაიცვა თავისი არსებობის უფლება მრავალრიცხოვანი მტრეული ბის წინააღმდეგ უმაგალითოდ ძნიმე და გმირულ ბრძოლაში.

ი. ბ. სტალინის ნაწარმოებნი, რომლებიც შეესწინა IV ტომში, გადაგვიშლიან საძოწალაკო ომისა და უცხოეთის ინტერვენციის წლებში ბოლშევიკური პარტიის პოლიტიკის, მისი სტრატეგიისა და ტაქტიკის შინაარსს. ეს ნაწარმოებნი, რომლებშიც ბრძოლის სხვადასხვა ეტაპზე შექმნილი ვითარების ნათელი, გამჭრიახი ანალიზი შეხამებულია ღრმა თეორიულ განზოგადებებთან, წარმოადგენენ მარქსისტ-ლენინურ ზეს საუნჯეში შეტანილ ფრიად ღიდმნიშვნელოვან განძს.

ღიდმა ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციამ ახალი ეპოქა დაიწყო ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში, კაცობრობის ისტორიაში.

ამხანაგმა სტალინმა თავის მოხსენებაში ბაკოს საბჭოს 1920 წლის 6 ნოემბრის სხზეიმ სხდომაზე დაამაგსიათა საბჭოთა რევოლუციის განვითარება და განსაზოგა საბჭოთა ხელისუფლების განმტკიცებისათვის ბრძოლის ძირითადი ეტაპები.

პირველი პერიოდია რუსეთში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებიდან ეერმანიის იმპერიალიზმის განდგურებამდე. ამ პერიოდში დასავლეთში გრძელდებოდა ორი იმპერიალისტური კოალიციის შეტაკება.

„საშინაო მდგომარეობის თვალსაზრისით ეს პერიოდი შეიძლება დავახასიათოთ როგორც რუსეთში ძველი სამყაროს დანგრევის პერიოდი, როგორც ძველი ბურჟუაზიული ხელისუფლების მთელი ანარქიის დანგრევის პერიოდი“ (ტ. IV, გვ. 384).

მეორე პერიოდი იწყება იმ დროიდან, როცა ანტანტამ, რომელმაც დაამარცხა გერმანიის იმპერიალიზმი, ინტერვენცია მოაწყო საბჭოთა რუსეთის ეროვნებებზე. ეს პერიოდი გრძელდებოდა დენიკინის განდგურებამდე, რის შემდეგაც იწყება მესამე პერიოდი.

მეორე პერიოდს საშინაო ურთიერთობის თვალსაზრისით ამხანაგი სტალინი ახასიათებს როგორც „მშენებლობის პერიოდს“. უნდა აგებულებინა ახალი, საბჭოთა სახელმწიფო ანარატი, მოგვეწყო ნაციონალიზებული მრეწველობის მართვა, მოგვეწყო ჩვენი ქვეყნის მომარაგება ქვახსაშრიან, ნავთით, სურსათით, აღგვედგინა რკინიგზის ტრანსპორტის მეშაობა, შეგვექმნა ახალი არმია. საბჭოთა ხელისუფლების პირველ წლებში პირველხარისხოვანი მნიშვნელობა ჰქონდა სოციალისტური სამშობლოს თავდაცვის ორგანნოგაციის ამოცანას.

„უნდა ვალიაროთ, რომ მშენებლობა ამ პერიოდში საერთოდ მოიკოკტელება, ვინაიდან ძირითადი სამშენებელო ენერგია — ამ ენერგიის ცხრა მეათედი — ხმარდება წითელი არმიის შექმნას, ვინაიდან ანტანტის ძალებთან სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში საქმე ეხება თვით საბჭოთა რუსეთის არსებობას, ამ პერიოდში არსებობის დაცვა კი მხოლოდ მძლავრი წითელი არმიის ძალებთ შეიძლებოდა“ (გვ. 385).

ბოლშევიკური პარტია სათავეში ჩაუდგა ხალხს მასების შემოკმედებითს ენთუზიაზმსა და თავდადებულ გმირობას და წარმატებით გადაასტრა ეს უმნელესი ამოცანები. პარტია სწორი გზით მიაკვალა ძს ნაცად მესაკეს, დიდ ლენინს.

სტატიაში „ლენინი როგორც რკინ ორგანიზატორი და მეცადინ“ ამხანაგი სტალინი გვაძლევს შესანიშნავ დახასიათებას გენიალური მეცადინისა და „მასწავლებლისას, რომელშიც ეგერ თანიეტეკენი იყო „თეორიული სიმძლავრე პროლეტარული მოძრაობის პრაქტიკულ - ორგანიზაციულ გამოცდილებასთან“ (გვ. 314). „ლენინი, და სწორედ ეგი,—ნათქვამია სტატიაში, — არის ამჟამად მსოფლიოში ყველაზე ძლიერი და ყველაზე გამბრძოლი პროლეტარული პარტიის ბელადი“ (გვ. 315).

IV ტომის ნაწარმოებნი მოწმობენ ვ. ი. ლენინისა და ი. ბ. სტალინის ღიდ თანამეგობრობის ან უმნიშვნელოვანესი საკითხების გადაჭრაში, რომლებიც ჩვენი ქვეყნისა და პარტიის წინაშე ისახებოდა. IV ტომში შეიკრა უმნიშვნელოვანესი დოკუმენტები, რომელნიც ამხანაგი სტალინი უგზავნიდა ლენინს ფრონტებიდან, სადაც პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და პირადად ლენინი გზავნიდნენ სტალინს ამ სასიკეთილო საფრთხის მოსაგერიებლად, რომელიც თვით საბჭოთა ხელისუფლების არსებობას ემუქრებოდა. ი. ბ. სტალინის თხზულებათა IV ტომში შესული ნაწარმოები გადაგვიშლიან 1918-1920 წლების მანძილზე ინტერვენტებისა და სამამული ომის ბრძოლის წინააღმდეგ სამამული ომის ბრძოლ პერიოდში სახელმწიფოებრივი, სამხედრო, ეკონომიური მშენებლობის დარგში ბოლშევიკური პარტიის ბრძოლის დიდ სურათს.

I.

ლენინი და სტალინი საბჭოთა სახელმწიფოს, მსოფლიოში პირველი სოციალისტური სახელმწიფოს შემქმნელნი არიან.

ამხანაგი სტალინი შედის სახალხო კომისართა პირველ სამეშოში, რომელსაც სათავეში ედგა ლენინი; სამოქალაქო ომის პერიოდში იგი არის ლენინის ძმადგიეული თავდაცვის საბჭოში, წითელი არმიის უმნიშვნელოვანეს გამარჯვებათა სულისჩამდგმელი და ორგანიზატორი. განსაკუთრებით დიდია ამხანაგ სტალინის როლი ეროვნული საკითხის თეორიის შემუშავებაში და პარტიის ეროვნული პოლიტიკის პრინციპული საფუძველების დადგენაში. საბჭოთა ხელისუფლების პირველ წლებში ამხანაგი სტალინი ეროვნებათა საქმეების სახალო კომისრის პოსტზე და უშუალოდ ხელმძღვანელობს პარტიისა და საბჭოთა ხელისუფლების მთელ მუშაობას სსრ კავშირში ეროვნული საკითხის გადასაჭრელად.

მხოლოდ „ოქტომბრის გადატრიალებამ, რომელმაც ბოლო მოუღო ძველ, ბურჟუაზიულ-განმათავისუფლებელ ეროვნულ მოძრაობას, დაიწყო ხახა ჩაგრულ ეროვნებათა მუშებისა და გლეხების ახალი, სოციალისტური მოძრაობისა, რომელიც მიმართულია ყოველგვარი ჩაგვრის,—მაშასადამე, აგრეთვე ეროვნული ჩაგვრის — წინააღმდეგ, „თავისი“ და სხვისი ბურჟუაზიის ძალაუფლების წინააღმდეგ, საერთოდ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ“ (გვ. 163). ამხანაგი სტალინი ხაზგასმით აღნიშნავს, თუ რა მსოფლიო მნიშვნელობა ჰქონდა ოქტომბრის გადატრიალებას, რომელმაც დააყენა კოლონიებისა და ნახევრადკოლონიების ჩაგრული ხალხების იმპერიალიზმის ძალაუფლებისაგან განთავისუფლების საკითხი.

თავის- სტატიებსა და გამოსვლებში ამხანაგი სტალინი ავითარებს ერთი თვითვამორკვევის უფლების — თვით გამოყოფადმე — ლენინეკის სოციალისტურ გაგებას.

ეროვნული საკითხის გადაჭრას ამხანაგი სტალინი უდგება როგორც მარქსისტული დიალექტიკის უბადლო მასტატი. ამხანაგი სტალინი ცხადყოფს, სწორედ იმის მეოხებით, რომ საბჭოთა ხელისუფლება სრულ თავისუფლებას აძლევდა ეროვნებებს, ახლად შექმნილი საბჭოთა რესპუბლიკები დამოუკიდებლობის აღიარებამდეც კი, წარმოთავ მისწრაფება მათი გაერთიანებისაკენ სოციალიზმისათვის და იმპერიალიზმის წინააღმდეგ საერთო ბრძოლის ნიადაგზე.

„ამიტომ, ძველი იმპერიალისტური ერთიანობის **დაშლიდან** დამოუკიდებელი საბჭოთა რესპუბლიკების **გზით** რუსეთის ხალხები მიდიან **ახალი** ნებაყოფლობითი ძმური ერთიანობისაკენ“ (გვ. 229).

ლენინი და სტალინი საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის სულისჩამდგმელები და ორგანიზატორები არიან. თხზულებათა IV ტომის ნაწარმოებნი გადაგვიშლიან ბოლშევიკების პარტიის, ამხანაგ სტალინის უდიდეს მუშაობას ყველა საბჭოთა რესპუბლიკის შესაქმნელად და საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების ერთიან კავშირში მათ გასაერთიანებელად.

სტატიაში „ერთ-ერთი მორიგი ამოცანა“, რომელიც 1918 წლის 9 აპრილს გამოქვეყნდა, მოცემულია საბჭოთა ხელისუფლების არსის ღრმა დახასიათება. ი. ბ. სტალინი მიუთითებს ჩვენი ქვეყნის სოციალისტური გარდაქმნის პირველ წარმატებებზე და აღნიშნავს, თუ „რა ღრმად ინერგება საბჭოთა ხელისუფლება საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა მხარეში. ხელისუფლება ცენტრში უკვე ნამდვილად სახალხო, მშრომელი მასების წიაღიდან აღმოცენებული ყოფილა. ამაზე საბჭოთა ხელისუფლების ძალა და ძლიერება“ (გვ. 74). მაგრამ განსაკუთრებულ საბჭოთა ხელისუფლებამ ჯერ კიდევ ვერ მოასწრო გამხდარიყო ამდენადვე სახალხო“, — ნათქვამია სტატიაში. სხვადასხვა ეროვნების მშრომელთა შეიღრო შეკავშირებას უნდა დაეხმაროს საბჭოთა ავტონომია. „მხოლოდ ასეთი გზით შეიძლება გახდეს ხელისუფლება სახალხო და მასებისათვის მშობლიური“ (გვ. 76).

სწორი გადაწყვეტა ეროვნული საკითხისა, რომლის სახელმძღვანელო პრინციპები შემუშავებულია ამხანაგ სტალინის მიერ, მტკიცე საბჭოთა სახელმწიფოს შექმნის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი საშუალება, საბოქალაო ომში ჩვენი გამარჯვების ერთ-ერთი ძირითადი წყარო გახდა.

სტატიაში „სამხედრო მდგომარეობისათვის საბჭოეთში“ ამხანაგი სტალინი აღნიშნავდა:

„გააფთრებული საშოქალაო ომის ეპოქაში მოქმედი ჯარების წარმატებისათვის აბსოლუტურად აუცილებელია იმ ცოცხალ ადამიანთა მასის ერთიანობა და შემეიღრება, რომლის ელემენტებით იკებებენ და რომლის სასიცოცხლო ძალებიდან სძღებენ ეს ჯარები, ამასთან ეს ერთიანობა შეიძლება იყოს ეროვნული (ვასსაკუთრებინ საბოქალაო ომის დასაწყისში) ან კლასობრივი (განსაკუთრებით განვითარებული საბოქალაო ომის დროს). ასეთი ერთიანობის გარეშე ხანრძლივი საბხედრო წარმატებანი წარმოუდგენელია“. (გვ. 286).

კონტრრევოლუციას, რომელიც თავის ძალებს იკრებდა რუსეთის გასაპარტ მხარეებში, არ შეეძლო მიეღწია არც ეროვნული და არც კლასობრივი ერთიანობისათვის, პირველი, რევოლუციის ბანაკი, საბჭოთა ბანაკი, ერთიანები და შემეიღრებული აღმოჩნდა.

„შიდა რუსეთი თავისი სამრეწველო და კულტურულ-პოლიტიკური ცენტრებით — მოსკოვითა და პეტროგრადით, — ეროვნულად ერთგვაროვანი, უმთავრესად რუსი მოსახლეობით — გადაიქცა რევოლუციის ბაზად“ (გვ. 285).

რევოლუციამ ეყრდნობოდა რუსეთის კლასობრივად შემეიღრებულ, პროლეტარულ ცენტრს: „სხვა ვინცა უნდა იყოს საბჭოთა მთავრობის ბაზა, თუ პეტროგრად-მოსკოვის პროლეტარიატი არა?“ (გვ. 286).

1917 წლის ოქტომბერში რუსეთში მოსახლე ხალხებმა ახალი სოციალისტური სამშობლო ჰპოვეს. ამხანაგი სტალინი ავითარებს ამ ლენინურ იდეას და ლაპარაობს რუსეთის ხალხთა სამამული ომზე, რომელნიც „ეკანასკნელ სისხლის წვეთამდე იცავენ თავიანთ საბჭოთა სამშობლოს. ეს საკითხი უაღრესად ღრმად გაეშუქა ამხანაგმა სტალინმა უკვე 1918 წლის 14 მარტს სტატიაში „უკრაინის კვანძი“ უკრაინაზე აეტრიისა და გერმანიის იმპერიალისტების თავდასხმასთან დაკავშირებით.

„უცხოელთა ულლის წინააღმდეგ, რომელიც დასავლეთიდან მოდის, საბჭოთა უკრაინა აცხადებს განმათავისუფლებელ **სამამულო** ომს, — ასეთია უკრაინაში გაჩაღებული ამბების აზრი“ (გვ. 47).

უცხოელ დამპყრობელთა და უკრაინელ კონტრრევოლუციონერთა წინააღმდეგ ამ სამართლიან ომში უკრაინელი ხალხ მარტო რიდი დარჩება. მას დაეხმარებიან საბჭოთა რუსეთის სხვა ხალხები და უწინარეს ყოველისა უფროსი თანამძმე—რუსი ხალხი.

„განა კიდე მტკიცება ესაჭიროება იმას, რომ უკრაინაში დაწყებული სამამულო ომს ყველა შანსი აქვს ყოველმხრივ დახმარებას მოელოდეს მთელი საბჭოთა რუსეთისაგან?“ (გვ. 47).

მთელი სამოქალაქო ომის მსელელობაში ამხანაგ სტალინის დაუფალი პრობაგანდის საგანად იდგა ჩვენი ქვეყნის ხალხთა ერთიანობისა რუსი ხალხის მეთაურობით.

1920 წლის 10 ოქტომბერს სტატიაში „საბჭოთა ხელისუფლების პოლიტიკა რუსეთში ეროვნული საკითხის თაობაზე“ იგი სწერს:

„რუსეთში რევოლუციისა და სამოქალაქო ომის სამმა წელმა ცხადაყო, რომ ცენტრალური რუსეთისა და მისი გამაპირა მხარეების ურთიერთდახმარების გარეშე შეუძლებელია რევოლუციის გამარჯვება, შეუძლებელია რუსეთის განთავისუფლება იმპერიალიზმის კლანჭებისაგან“ (გვ. 351).

ბოლშევიკების პარტიის, ლენინისა და სტალინის გეგანტიური იდეურნა და ორგანიზაციულმა მეშობამ რუსეთის ხალხების ერთ შეზმატკბილებულ საბჭოთა ოჯახად შეკავშირებისათვის თავისი ნაყოფი გამოიღო. ომის მსელელობაში „ვანაპარა მხარეებზე, რომლებმაც განიცადეს ოკუპაციის ყველა საშინელება, წარმოშვა უძლეელრესი მისწრაფება რუსეთის პროლეტარიატისაკენ და სახელმწიფოებრივი მშენებლობის მისი ფორმებისაკენ, მისწრაფება, რომლის წინაშე უძლურია განაპარა მხარეთა მთავრობის სუპარატისტული ჭაპანწყვეტა“ (გვ. 226). რუსი მუშები და ჯარები დაეხმარნენ მოძმე ხალხებს და ხელი შეუწყეს ეროვნულ-ისტური ულოსანგან მათს განთავისუფლების.

ძალთა თანაფარდობის ნათელი, მეცნიერულად დაადასუფებული შეფასება შესაძლებლობას იძლევდა სწორი გეზი მისცეოდათ მშრომელთ ომის კრიტიკულ მომენტებში. მაგალითად, ლაპარაკობს რა განაპარა მხარეებზე, ამხანაგი სტალინი ამტკიცებს, რომ მათთვის შესაძლებელია მხოლოდ ორი გამოსავალი:

„ან რუსეთთან ერთად, და მაშინ — განაპარა მხარეების მშრომელი მასების გასთავისუფლება იმპერიალისტური ნაგვრისაგან;

ან ანტანტასთან ერთად, და მაშინ — გარდუვალი იმპერიალისტური ოცელი.

მესამე გამოსავალი არ არსებობს“ (გვ. 353).

ნათელი სტალინური სიტყვა მიღიონების შეგებებულ ალუვედა და აღფრთოვანებენ მათ სოციალისტური რევოლუციის მტრების წინააღმდეგ საბრძოლველად.

II

სამოქალაქო ომის წლებში ლენინ სათავეში ჩაუდგა შუშობას საბჭოთა ქვეყნის საბხედრო ბანაკად გადაქცევისათვის. სამოქალაკო ომში ძალთა გასლაგების ღრმა და სწორ შეფასებას ლენინისა და სტალინის მიერ უდიდეს მნიშვნელობა ჰქონდა იმისათვის, რომ ეს ომი ძლევამოსილად დამთავრებულიყო საბჭოთა ბანაკის სასარგებლოდ. **ზურგსა** და **რეზერვების** საკითხებზე ამხანაგ სტალინის მიერ შეუშუამეტებლმა თეორიულმა ღიმელეებმა დასაფუძველი დაუდვეს ჩვენ პარტიის კონტრრევოლუციის წინააღმდეგ ბრძოლაში. ლაპარაკია არა მარტო ჯარის ზურგზე და არმიის რეზერვებზე. ორივე ეს საკითხი IV ტომის ნაწარმოებებში განხილულია ფართო პოლიტიკური თვალთახედვით.

ამ საკითხის დაშშეზების სტალინი ხელმძღვანელობს ლენინის მითითებით იმის შესახებ, რომ „ომის **ნამდვილად** წარმოებისათვის საჭიროა ტაკიცდ ორგანიზებული ზურგი“ (ლენინი, ტ. XXIII, გვ. 304).

ამხანაგი სტალინი ავითარებს ლენინურ ფიმეულებას და გვაუწყვლის, რომ ხანრძლივ, დიდ ომში გამარჯვების უმნიშვნელოვანეს პირობას წარმოადგენს ზურგის სიმტკიცე და შეურყეველობა. ზურგი არმიის უბრალო დანამატი რიდია, მტრის ფრონტზეს უნდა გაფლეთნ არა მარტო არმიებმა, მათ უნდა გაუძლოს ზურგმაც. ეს იყო ახალი თეორიულად დებულება. შემდეგ ამხანაგ სტალინის მიერ.

„მსოფლიოში არცერთ არმიას არ შეუძლია გაიმარჯვოს (ლაპარაკია, რასაკვირველია, ხანგრძლივ და მკეფილ გამარჯვებაზე), თუ მას არა აქვს მტკიცე ზურგი. ზურგი ფრონტისათვის პირველი საქმეა, ვინაიდან იგი, და მხოლოდ იგი, ჰკვებავს ფრონტს არა მარტო ყველა სახის მომარაგებით, არამედ ადამიანებითაც — მებრძოლებით, გაწწყობილებითა და იდეებით. მერყევი, ხოლო მით უმეტეს მტრული ზურგი აუცილებლად მერყევ და ფუჟე მასად აქცევს საუკეთესო, ყველაზე დაწრაფულ არმიას. კოლჩაკსა და დენიკინის სისუსტე იმით აიხსნებოდა, რომ მათ არ ჰქონდათ „თავისი ზურგი, რომ ისინი, გამსჭვალულნი ჭეშმარიტ - რუსული, დიდმპყრობელური მისწრაფებებით, ილეფებელი იყვნენ შეექმნათ ფრონტი, მოემარაგებინათ და შეეგესოთ იგი მნიშვნელოვანწილად არარუსეთი, ასეთი მისწრაფებებისადმი მტრული ელემენტებით, იძულებული იყვნენ ემოქმედნათ მათი ჯარებისათვის აწკარად უცხო რაინონებზე. ბუნებრივია, რომ ჯარები, მოკლებულნი მნიშვნელ, ეროვნულ და მით უმეტეს, კლასობრივ შეკავშირებას, გარშემორტყმულნი მტრული ატმოსფეროთი, ერეოდენენ საბჭოთა ჯარების პირველი ძლიერი დარტყმისთანავე“ (გვ. 323).

საბჭოთა ზურგის სიმტკიცე და შეურყეველობა წითელი არმიის გამარჯვების ღიდმნიშვნელოვანი პირობა იყო.

„წინააღმდეგ განაპირა მხარეებისა შიდა რუსეთი სრულიად სხვა სურათს იძლევა. ჯერ-ერთი, ეროვნულად იგი ერთიანი და შემეიღრებულია, ვინაიდან მისი მოსახლეობის ცხრა მეათედი ეკლიკანოსებისაგან შედგება. მეორეც, იმ ცოცხალი გარემოს კლასობრივი ერთიანობის მიღწევა, რომელიც ჰკვებავს საბჭოთა ჯარების ფრონტსა და უშუალო ზურგს, გაადვილებულია იმით, რომ იქ არსებობს პიტროგრად-მოსკოვის პროლეტარიატი, რომელიც პოპულარულია გლეხობაში და მეიდრიდ რაშვავს მის საბჭოთა მთავრობის ვარშეშმ.

სხვათა შორის, ამითაც იიხსნება ის განსაკეთებრივი კონტაქტი საბჭოთა რუსეთის ზურგსა და ფრონტს შორის, რომლითაც არასოდეს არ ბრწყინავდა კოლჩაკ-დენიკინის მთავრობა...“ (გვ. 287-288).

ცნება ზურგის სიმტკიცის შესახებ, რომელიც ამხანაგმა სტალინმა ჩამოაყალიბა, უდიდეს მეცნიერულ ღირებულებას წარმოადგენს. იგი ბრალთ საშუალებას გვაძლევს გაეერკეთ ომების მსელელობაში, არამედ საესებით ნათელსაც ხდის იმას, თუ რით განსაზღვრება ზურგის გადამწყვეტი როლი. ზურგი შეიძლება მდიდარი იყოს თავისი რესურსებით და მაინც სუსტი იყოს. ომში ზურგის როლის კონკრეტული ანალიზის ბრწყინვალე მაგალითს წარმოადგენს სტატია „ორი ბანაკი“, რომელშეც მოცემულია იმპერიალისტის ბანაკისა და საბჭოთა ბანაკის დახასიათება. სტატიაში ნაჩვენებია, თუ როგორ სუსტდება პირველი ბანაკი, და, როგორ ძლიერდება მეორე.

ზურგის სიმტკიცის ცნება მის ორგანიზებულობასაც შეიცავს. ყველა ფრონტზე, სადაც ყოფილა ამხანაგი სტალინი, იგი უპირველეს ყურადღებას უთმობდა ზურგის ორგანიზაციას.

„არაფი დიდხანს ვერ იარსებებს, თუ მეკეკეი ზურგი არა აქვს. მტკიცე ფრონტისათვის აუცილებელია, რომ არმია რეგულარულად იღებდეს ზურგისაგან შეკვებას, საომარ მასალებს, სურსათს. ამ მხრივ დიდი როლი შეასრულა იმან, რომ ზურგში ჭაჩნენენ ძ�დნე და უნარიანნი ადმინისტრატორები, უმთავრესად მოწონავე მუშათაგან, რომელნიც კეთილსინდისიერად და დაუღალავად შუშობენ მობილიზაციისა და მომარაგებისათვის. დანამდვილებით შეიძლება ითქვას, ცარიცინი ვერ გადარჩებოდა, ასეთი ადმინისტრატორები რომ არ გეყოლოდა“ (გვ. 150-151).

ამხანაგ სტალინის უდიდეს ორგანიზატორულ მუშობას მტკიცე ზურგის შესაქმნელად მკაფიოდ გვიხატავს თხზულებათა IV ტომში გამოქვეყნებული „პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და თავდაცვის საბჭოს კომისიის ანგარიში ამხანაგ ლენინს 1918 წლის დეკემბრში პერმის დაცემის მიზეზების შესახებ“.

როგორც ზურგის საკითხში, ისე რეზერვების საკითხში ამხანაგი სტალინი ოსტატურად იყენებს კვლევის მარქსისტულ მეთოდს. მოხსენებაში „რესპუბლიკის პოლიტიკური მდგომარეობი შესახებ“ 1920 წლის 27 ოქტომბერს ბევრ ამბობს, რომ „იმ გაადვილებული ომის დროს. რუსეთსა და ანტანტას შორის, ომის დროს, რომელიც სამ წელი გრძელდება და მიძლება სამ წელს კიდევ გაგრძელდეს, ასალი ომის დროს ხალხთა რეზერვების საკითხი გადაშეყვეტი საკითხია“ (გვ. 376).

ანტანტის რეზერვებია ვრანგელის ჯარები, ახალგაზრდა ბურჟუაზიულ ზურგში მოქმედი კონტრრევოლუციური ძალები; ანტანტის რეზერვებია ის ძალები, რომლებიც მოქმედებენ კოლონიებსა და ეკრობაში რევოლუციური მოძრაობისა ნასახშობად, მათ შორის II ინტერნაციონალიც.

საბჭოთა რუსეთის რეზერვებია, უწინარეს ყოველისა, წითელი არმია და შემდეგ — რევოლუციური მოძრაობანი დასავლეთსა და აღმოსავლეთში.

ასეთია სტალინური განმარტება რეზერვების საკითხისა, რომელიც მკვეთრად განსხვავდება წინათ მიღებული განმარტებისაგან. ამხანაგი სტალინი ანალიზს უკეთებს განვითარების პერსპექტივას და ის დასკვნა გამოაყვანს, რომ „ანტანტის რეზერვები დღითიდღე დნებიან, საბჭოთა რუსეთის რეზერვები ი ზრდებიან“ (გვ. 379). მოვეწნთა მსელელობამ საყვნეთ გაამართლა ეს წინასწარმეტყველება.

მაგრამ რეზერვების საკითხშეც ამხანაგი სტალინი ხაზგასმით აღნიშნავს აკტიური, შეგნებული საწყისის ზნიშვნელობას: რეზერვები უნდა შეკმნნა, დარაზმნა, მოამზადო. ამ მხრივ ფრიადდ მნიშვნელოვანია IV ტომში პირველად გამოქვეყნებული სტალინური დოკუმენტები, რომლებიც 1920 წლის აგვისტოს გაეეკუთვნება, „რესპუბლიკის საბრძოლო რეზერვების შექმნის შესახებ“. ამ დოკუმენტში მოცემულია რესპუბლიკის საბრძოლო რეზერვების შექმნის ვრცელი და გულდასმით მოფიქრებული პროგრამა. ამხანაგი სტალინი ამხლებს ტროცკის დეზორგანიზატორულ მუშაობას, აღნიშნავს რეზერვების სიმორეს ფრონტსაკენ, შეეესებთ გაუწერთნელობას, რეზერვების შემთხვევითს, ექსპრომტულ ხასიათს. „საჭიროა დაეიწყოთ (დაუყოვნებლივ) ეეგმაშეფრნილი მუშაობა რესპუბლიკის უზრუნველსაყოფად სერიოზული რეზერვებით, — თორემ ის საფრთხე მოგვეელის, რომ ადმინეფილთ ახალი „მოულოდნელი“ („თოვლის ზვავივით უეცარი“) სამხედრო კატასტროფის წინაშე“, — სწერდა ამხანაგი სტალინი რკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს (გვ. 349).

ლენინურ-სტალინურ პოლიტიკასა და ტაქტიკას ზურგისა და რეზერვების საკითხში, ბოლშევიკების უდიდეს ორგანზატორულ მუშობას უაღრესად დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა სამოქალაქო ომში წითელი არმიის გამარჯვების უზრუნველყოფისათვის.

III

თხზულებათა IV ტომის ნაწარმოებები. წარმოადგენენ ბოლშევიკური პარტიის დაძაბული პოლიტიკური და სამხედრო მოღვაწეობის დოკუმენტებს, რევოლუციისა და სამოქალაქო ომის სხვადასხვა ეტაპებზე **ვითარების** მარქსისტული, მეცნიერული ანალიზის ნიმუშებს.

ზოგი ეკიდოდნენ ვანეჩნილთ სამოქალაქო ომი როგორც ბრძოლა რევოლუციასა და შინაურ კონტრრევოლუციას შორის, რომელიც ერთგვარ დაბმარებას იღებდა გარედან. ასეთ მტკიცებაში მთავარ ძალად მიჩნეულია შინაური კონტრრევოლუციის ძალები, ხოლო ინტერვენციის ოლი ოლიარეები მეორეხარისხოვნად. ამხანაგი სტალინი დამაჯერებლად ამტკიცებს, რომ კონტრრევოლუციურ ძალებს რუსეთში სერიოზული ბაზა არ ჰქონიათ.

ამხანაგი სტალინი სამოქალაქო ომს განიხილავს, როგორც სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას პროლეტარულ რუსეთსა და იმპერიალისტურ ანტანტას შორის (გვ. 353). ამით ნათლად არის აღნიშნული მთავარი მტერი, მისი ძირითადი ძალა, რომელიც აწყობდა, ასაზრდოებდა ომს საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ და ხელმძღვანელობდა ამ ომს. ამით ბაზგასმული იყო ისიც, თუ რაოდენ სერიოზული იყო საფრთხე, რაც საბჭოთა ბანაკისათვის შეიქმნა, ხაზგასმული იყო ამ საფრთხის მოსაგერიებლად ძალთა ერთიანობის დაძაბვის აუცილებლობა. ამასთან ერთად სტალინური ანალიზი არწმუნებდა მშრომელთ, რომ საბჭოთა რუსეთელთა მოეპოვებოდა ძალები და შესაძლებლობანი იმპერიალისტების ბანაკზე გამარჯვებისათვის. იგი ეაარყოფს ამ მეშეეეკეურ შეხედულებას, რომ სოციალისტური რეკოლუცია არ შეიძლება დაიწყოს და წარმატებით დაგვიგვიდეს რუსეთში.

ამჟამიგვიდა რა ტროცკიზმს, ამხანაგი სტალინი ამბობდა რომ „ოქტომბრის გადატრიალების ზოგიერთი მოსაწინააღმეგ დარწმუნებულნი იყვნენ იმაში, რომ სოციალისტური რევოლუცია რუსეთში შეიძლება წარმატებით დაგვიგვიდეს და ეს წარმატება შეიძლება მტკიცე იყოს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ „უშუალოდ რუსეთის რევოლუციის შემდეგ დაიწყება რევოლუციური აფეთქება დასავლეთში, უფრო ღრმა და სერიოზული, რომელიც დაეხმარება და ფინ წმაწეს რუსეთის რევოლუციას, ამასთან ნაგულისხმეი იყო, რომ ასეთი აფეთქება აუცილებლად დაიწყებოდა. ეს შეხედულება გაბაფილეს მოელენინმა, ეინაიდან სოციალისტური რუსეთი, რომელშეც პირდასპირი რევოლუციური დახმარება ვერ ჰპოვა დასავლეთის პროლეტარიატის მხრივ და გარშემორტყმულია მტრული სახელმწიფოებით, უკვე სამი წელია წარმატებით განაგრძობს თავის არსებობასა და განვითარებას“ (გვ. 374-375).

ამხანაგი სტალინი იძლევა სამოქალაქო ომის მთავარი ეტაპების, როგორც ანტანტის სამი ლაშქრობის, ალაპიტურ დახასიათებას.

პირველი ლაშქრობა დაიწყო 1919 წლის გაზაფხულზე. ეს იყო კომბინირებული ლაშქრობა, ამასთან ამ ლაშქრობაა სიმძიმის ცენტრი კოლჩაკის მოქმედების რაიონში იყო. მიუხედავად ვითარების მთელი სიმძიმისა გამარჯვება საბჭოთა რუსეთს დარჩა. „საქმე ის არის, რომ რუსეთის ზურგი და, მაშასადამე, რუსეთის არმიაც უფრო მტკიცე და მოქნილი აღმოჩნდენ, ვიდრე მის მოწინააღმდეგეთა ზურგი და არმიები“ (გვ. 320).

ანტანტის მეორე ლაშქრობა დაიწყო 1919 წლის შემოდგომაზე. ამ, აგრეთვე კომბინირებული ლაშქრობის სიმძიმის ცენტრი იყო სამხრეთში, დენიკინის მოქმედების რაიონში. ამჯერადაც იმავე მიზეზის ძალით საბჭოთა რუსეთი გამარჯვებული გამოვიდა მძიმე კრიზისიდან.

ანტანტის მესამე ლაშქრობა იყო პოლონეთის თავდასხმა რუსეთზე 1920 წლის ზაფხულში. ამ ლაშქრობის ჩაშლა და ვრანგელის განადგურება მოსაწყვიდა საბჭოთა რუსეთის საბოლოო გამარჯვებას სამოქალაქო ომში.

IV

ამხანაგი სტალინი ხაზგასმით აღნიშნავდა ზურგის სიმტკიცის გადამწყვეტ მნიშვნელობას და გვაუწყვლიდა, რომ ამაზე დამოკიდებულია ფრონტებზე მებრძოლთა არმიების სიმტკიცეც. თხზულებათა IV ტომის ნაწარმოებნი ეკუთვნიან ბოლშევიკების პარტიის უდიდეს ორგანზატორულ მუშობას, ალნიშნავს ეროვნებებზე მუშობას, ალნიშნავს ეროვნებებზე ბოლშევიკების პარტიის ეროვნული პოლიტიკის, ეროვნული საკითხის ბოლშევიკური გადაჭრის, ეროვნული ომების, ეროვნული ფრონტების, ეროვნული ოლიარეების, ეროვნული ბანაკების, ეროვნული ბანდიტიზმის

Ი. Ბ. ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘᲡ ᲗᲮᲖᲣᲚᲔᲑᲐᲗᲐ ᲛᲔᲝᲗᲮᲔ ᲢᲝᲛᲘ

(ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ)

ᲠᲔᲑᲐᲡ. ᲝᲛᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲤᲠᲝᲜᲢᲘᲡ ᲣᲤᲠᲝᲓᲔᲑᲘᲗ: ᲮᲐᲡ ᲛᲘᲡᲘᲡᲐᲛᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲜᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐᲜᲘ, ᲮᲐᲜ ᲛᲘᲡᲐᲒᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐᲜᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲠᲘᲪ ᲠᲐᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲘᲧᲝ. ᲛᲔᲝᲗᲔ ᲞᲘᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲡᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐᲜᲘ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐᲨᲘ (ᲘᲠᲘᲜᲯᲔᲚᲐᲫᲔ ᲩᲕᲣᲚᲔᲑᲐ V ᲢᲝᲛᲨᲘ) ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘ ᲬᲔᲠᲓᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲛᲐᲒᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲓᲐ „ᲯᲝᲠᲯᲘᲐᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲛᲘᲡᲘ ᲓᲐᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲯᲐᲠᲘ ᲐᲠᲛᲘᲐ, ᲨᲔᲛᲓᲔ II, ᲛᲔᲠᲔ V ᲓᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲗᲔᲚᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘ ᲬᲚᲘᲗ ᲓᲐᲐᲛᲣᲨᲐ ᲛᲗᲔᲚᲘ ᲤᲠᲝᲜᲢᲘᲡ ᲡᲐᲫᲘ“. (ᲒᲒ. 273). ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘ ᲐᲜᲜᲝᲬᲘᲜᲐᲗ, ᲗᲣ ᲠᲐ ᲡᲢᲠᲐᲢᲔ�გᲘᲣᲚᲘ ᲛᲜᲘᲨᲕᲜᲔᲚᲝᲕᲐᲜᲘ ᲰᲥᲜᲔᲑᲓᲐ ᲠᲝᲛ ᲓᲐᲙᲐᲠᲒᲣᲚᲘ, ᲠᲐᲪ ᲯᲠᲩᲐᲚᲘᲡ ᲒᲖᲘᲡ ᲨᲔᲡᲣᲚᲘᲐ ᲒᲘᲪᲘᲛᲘᲜᲘᲡᲐᲒᲠᲘᲡ ᲓᲐ ᲝᲛᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲙᲘᲜᲔᲚᲠᲘᲒᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲨᲔᲣᲛᲩᲜᲘᲐ ᲓᲐᲑᲚᲝᲑᲐ ᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲓᲐᲛᲘᲛᲗᲐᲜᲐᲓ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ.

1919 ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲬᲣᲤᲣᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘ ᲪᲣᲪᲮᲚᲘᲡ ᲞᲘᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲨᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲪ ᲔᲛᲖᲘᲠᲔᲑᲝᲜᲐ ᲡᲐᲤᲝᲠᲗᲘ ᲘᲧᲝᲓᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲡ ᲨᲔᲠᲘᲡ. ᲓᲐᲑᲠᲘᲒᲠᲘᲐᲜ ᲘᲬᲘᲜᲔᲑᲓᲐ ᲐᲡᲘᲗᲐ ᲡᲐᲤᲝᲠᲗᲘᲡ ᲓᲐᲓᲘᲐᲜ ᲠᲔᲠᲩᲔᲠᲘᲡᲐᲜ ᲓᲐᲒᲠᲬᲘᲜᲘᲡ ᲛᲝᲗᲐᲜᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘ ᲡᲬᲠᲐᲤᲐᲓ ᲐᲪᲐᲠᲘᲚᲘ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲤᲠᲝᲜᲢᲘᲡ ᲡᲢᲠᲐᲢᲔ�გᲘᲣᲚ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ.

1919 ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲬᲣᲤᲣᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲘᲡ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲝᲗ ᲛᲘᲖᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲘᲮᲚᲔᲑᲐᲨᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘ ᲬᲔᲠᲓᲐ ᲠᲝᲛ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ ᲐᲠᲐ ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲘᲡ ᲒᲐᲜᲐᲮᲚᲔᲑᲐ ᲐᲠᲐ ᲐᲛᲑᲐᲜᲐᲠᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲙᲘᲠᲘᲜᲔ, ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲗᲣᲠᲥᲗᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲐᲠᲐᲛᲘᲛᲔ ᲛᲐᲚᲕᲔ ᲓᲐᲒᲕᲐᲜᲐᲮᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲠᲐᲛᲘᲛᲔ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲔᲖᲝᲑᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲐᲠᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ. ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲔᲖᲝᲑᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲐᲠᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲙᲘᲠᲘᲜᲔ, ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲗᲣᲠᲥᲗᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲐᲠᲐᲛᲘᲛᲔ ᲛᲐᲚᲕᲔ ᲓᲐᲒᲕᲐᲜᲐᲮᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ. ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲡᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐᲜᲘ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲔᲖᲝᲑᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲐᲠᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲙᲘᲠᲘᲜᲔ, ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲗᲣᲠᲥᲗᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲐᲠᲐᲛᲘᲛᲔ ᲛᲐᲚᲕᲔ ᲓᲐᲒᲕᲐᲜᲐᲮᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ. ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲡᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐᲜᲘ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲔᲖᲝᲑᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲐᲠᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ.

ᲨᲔᲓᲔᲒᲘ ᲛᲐᲚᲕᲔ ᲓᲐᲒᲕᲐᲜᲐᲮᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲠᲐᲐᲠᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲠᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲒᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ. ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲡᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐᲜᲘ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲔᲖᲝᲑᲠᲘᲡᲗᲕᲘ

საგარეო საქმეთა მინისტრების საბჭოში

21 მარტის სხდომა

თავმჯდომარეობდა ქ. ბიდო.

მინისტრების საბჭოს განიხილა მოსმენილები აქტრისის ხელშეკრულების პროექტის მოსპობა. დეპუტატ მოადგილეთა მუშათაის დადგინდა ამ ძირითადი საკითხთა მიღე. ამ მოხსენება, რომელიც ჯერჯერობით შეფასებულია.

ელჩარი გადავიდა აქტრისის ხელშეკრულების შესახებ. ბინძილეგმა ამ ალინანა, რომ მოადგილეებმა შეთანხმეს პრაგაბოლეთ ყველი ეროვნული ინტერესებ. ეს ორ ეროვნულობა საბჭოლეთ ფენომენ. ეს ორ ეროვნულ ინტერესებ. ეს ორ ეროვნულ ინტერესებ. ეს ორ ეროვნულ ინტერესებ